

KELM

KNOWLEDGE • EDUCATION • LAW • MANAGEMENT
NAUKA • OŚWIATA • PRAVO • ZARZĄDZANIE

№ 4 (72) / 2025

**© SCIENTIFIC ISSUE OF
KNOWLEDGE, EDUCATION, LAW AND MANAGEMENT**

**All materials published in this issue are based on scientific researches and are, mainly,
the parts of Ph.D processes**

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2025.4.14>

KOMPRESJA SKŁADNIOWA W MOWIE POETYCKIEJ WIKTORA KRUPKI

Olena Pokhyliuk*kandydat nauk filologicznych,**starszy wykładowca katedry filologii ukraińskiej**komunalnej uczelni wyższej „Winnicki Kolegium Humanistyczno-Pedagogiczne” (Winnica, Ukraina)*

ORCID ID: 0000-0003-2786-4055

*olhovaolena@ukr.net***Olha Kasiianenko***starszy wykładowca katedry filologii ukraińskiej**komunalnej uczelni wyższej „Winnicki Kolegium Humanistyczno-Pedagogiczne” (Winnica, Ukraina)*

ORCID ID: 0009-0005-9077-6850

wredinaolga1985@gmail.com

Adnotacja. Artykuł poświęcony jest kompleksowej analizie kompresji składniowej w mowie poetyckiej Wiktora Krupki. Przeanalizowano teoretyczne zasady kompresji składniowej i jej zastosowanie w zbiorze poetyckim „Vis”. Za pomocą metod opisowych, strukturalno-semantycznych, funkcjonalno-stylistycznych i kontekstowych zidentyfikowano i sklasyfikowano ponad 150 przykładów konstrukcji skompresowanych składniowo. Analiza wykazała, że zdania elipsoidalne, niepełne i niedokończone odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu znaczeń ekspresywnych, figuratywnych i dynamicznych, tworzeniu „zamrożonych ramek” oraz wzmacnianiu oddziaływania emocjonalnego. Ustalono związek między kompresją a jej interpunkcją. Wyniki badań ujawniają funkcjonalny i stylistyczny potencjał kompresji składniowej jako ważnego środka artystycznego we współczesnej poezji ukraińskiej. Perspektywy dalszych badań obejmują analizę porównawczą kompresji składniowej w twórczości różnych współczesnych poetów.

Słowa kluczowe: kompresja składniowa, konstrukcje eliptyczne, zdania niepełne, zdania niedokończone, mowa poetycka, Viktor Krupka.

SYNTACTIC COMPRESSION IN VIKTOR KRUPKA'S POETIC SPEECH

Olena Pokhyliuk*Candidate of Philological Sciences,**Senior Lecturer at the Department of Philology,**Communal Higher Education Institution «Vinnytsia Humanities Pedagogical College» (Vinnytsia, Ukraine)*

ORCID ID: 0000-0003-2786-4055

*olhovaolena@ukr.net***Olha Kasiianenko***Senior Lecturer at the Department of Philology,**Communal Higher Education Institution «Vinnytsia Humanities Pedagogical College» (Vinnytsia, Ukraine)*

ORCID ID: 0009-0005-9077-6850

wredinaolga1985@gmail.com

Abstract. The article is devoted to a comprehensive analysis of syntactic compression in the poetic speech of Viktor Krupka. The theoretical principles of syntactic compression and its implementation in the poetic collection «Axis» are studied. Using descriptive, structural-semantic, functional-stylistic and contextual methods, more than 150 examples of syntactically compressed constructions are identified and classified. The analysis showed that ellipsoid, incomplete and unfinished sentences play a key role in the formation of expressive, figurative and dynamic meanings, the creation of «freeze frames» and the enhancement of emotional impact. The relationship between compression and its punctuation design is established. The results of the study reveal the functional and stylistic potential of syntactic compression as an important artistic means in modern Ukrainian poetry. Prospects for further research include a comparative analysis of syntactic compression in the work of various modern poets.

Keywords: syntactic compression, elliptical constructions, incomplete sentences, unfinished sentences, poetic speech, Viktor Krupka.

СИНТАКСИЧНА КОМПРЕСІЯ В ПОЕТИЧНОМУ МОВЛЕННІ ВІКТОРА КРУПКИ

Олена Похилук

кандидат філологічних наук,

старший викладач кафедри української філології

Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

(Вінниця, Україна)

ORCID ID: 0000-0003-2786-4055

olhovaolena@ukr.net

Ольга Касіяненко

старший викладач кафедри української філології

Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

(Вінниця, Україна)

ORCID ID: 0009-0005-9077-6850

wredinaolga1985@gmail.com

Анотація. Стаття присвячена комплексному аналізу синтаксичної компресії в поетичному мовленні Віктора Крупки. Досліджено теоретичні засади синтаксичної компресії та її реалізацію в поетичній збірці «Вісь». Застосовуючи описовий, структурно-семантичний, функціонально-стилістичний та контекстуальний методи, виявлено та класифіковано понад 150 прикладів синтаксично компресованих конструкцій. Аналіз показав, що еліпсовані, неповні та незакінчені речення відіграють ключову роль у формуванні експресивних, образних та динамічних смислів, створенні «стоп-кадрів» та посиленні емоційного впливу. Встановлено взаємозв'язок між компресією та її пунктуаційним оформленням. Результати дослідження розкривають функціональний та стилістичний потенціал синтаксичної компресії як важливого художнього засобу в сучасній українській поезії. Перспективи подальших досліджень включають зіставний аналіз синтаксичної компресії у творчості різних сучасних поетів.

Ключові слова: синтаксична компресія, еліптичні конструкції, неповні речення, незакінчені речення, поетичне мовлення, Віктор Крупка.

Вступ. Синтаксична компресія є однією з ключових лінгвістичних проблем, що активно досліджується у світовій науковій літературі, особливо в контексті її впливу на експресивність та динаміку мовлення. У сучасному мовознавстві дедалі більшої ваги набувають студії, присвячені аналізу того, як мовна економія та лаконічність не лише оптимізують комунікацію, а й слугують потужним художнім засобом. Зокрема, такі феномени, як еліптичні, неповні та незакінчені речення, розглядаються як важливі інструменти формування стилістично маркованих та емоційно насичених висловлень. Закордонні та вітчизняні дослідники (наприклад, О. Есперсен, М. С. Блумфілд, Н. Кондратенко, А. Загнітко, О. Межов) підкреслюють, що синтаксична компресія є не лише наслідком мовленнєвої економії, а й засобом створення особливої ритміки, образності та психологічної напруги в тексті. Вона дозволяє фіксувати миттєві враження, передавати розрізнені спостереження та посилювати емоційний вплив на адресата, роблячи виклад максимально актуалізованим та інформаційно навантаженим. Попри значну кількість досліджень, присвячених синтаксичній компресії в різних функціональних стилях, її специфіка в поетичному мовленні, особливо в творах сучасних авторів, залишається сферою, що потребує глибшого вивчення.

Метою нашої наукової розвідки є комплексний аналіз особливостей реалізації синтаксичної компресії в поетичному мовленні сучасного вінницького поета Віктора Крупки, виявлення її функціонального та стилістичного потенціалу, а також визначення ролі еліпсованих, неповних та незакінчених конструкцій у формуванні експресивних та образних смислів у його творах.

Основна частина. Для досягнення сформульованої мети ставимо перед собою такі **завдання**: охарактеризувати теоретичні засади синтаксичної компресії у світовому та вітчизняному мовознавстві, розмежувавши поняття еліптичних, неповних та незакінчених речень; виявити та класифікувати випадки синтаксичної компресії в поетичній збірці Віктора Крупки «Вісь» за їхньою структурно-семантичною специфікою; проаналізувати функціонально-стилістичний потенціал еліпсованих конструкцій у творах Віктора Крупки, з'ясувавши їхню роль у передачі обставинних значень, створенні «стоп-кадрів» та досягненні динаміки викладу; дослідити особливості вживання неповних речень, зокрема тих, що утворені шляхом опущеного присудка, та розкрити їхній внесок у підвищення образності та емоційності поетичного тексту; визначити специфіку та прагматистичні функції незакінчених (обірваних) речень у поезії Віктора Крупки, проаналізувавши механізми їхньої комунікативної ефективності; встановити взаємозв'язок між синтаксичною компресією та її пунктуаційним оформленням у поетичному мовленні Віктора Крупки.

Матеріалом дослідження слугувала поетична збірка Віктора Крупки «Вісь» (Крупка, 2024), яка містить розгорнутий корпус текстів для аналізу. Загалом було проаналізовано 140 сторінок поетичного тексту, з яких виділено понад 150 прикладів синтаксично компресованих конструкцій.

Під час дослідження використано комплекс методів:

- **Описовий метод** – для систематизації та характеристики теоретичних положень синтаксичної компресії, а також для опису виявлених у поетичному матеріалі синтаксично компресованих конструкцій.
- **Метод суцільної вибірки** – для добору мовного матеріалу з поетичної збірки Віктора Крупки «Вісь».
- **Метод структурно-семантичного аналізу** – для визначення типів синтаксично компресованих речень (еліптичних, неповних, незакінчених) та виявлення їхньої внутрішньої організації та смислових зв'язків.
- **Функціонально-стилістичний метод** – для аналізу ролі синтаксичної компресії у створенні експресивних, образних та динамічних ефектів у поетичному тексті.
- **Контекстуальний аналіз** – для з'ясування смислового наповнення та функціонального призначення компресованих конструкцій у ширшому поетичному контексті.
- **Статистичний метод** – для кількісного підрахунку та визначення частотності вживання різних типів компресованих конструкцій, а також їхнього пунктуаційного оформлення.

Результати та їх обговорення. У своїй розвідці ми спираємося на праці Н. Кондратенко, за якою виділяємо один з базових принципів особливості синтаксичної організації тексту – синтаксичну компресію: «На формальному рівні діють два протискеровані принципи: з одного боку, синтаксична надлишковість, надмірність, з іншого – членованість, фрагментарність художнього дискурсу» (Кондратенко, 2012: 209).

Описуючи класифікацію синтаксичних інновацій, А. Загнітко акцентує на продуктивності синтаксичної компресії як ключовій тенденції сучасного синтаксису, що не лише видозмінює структуру простого речення, а й формує максимально актуалізовані похідні, у яких «темо-рематичний поділ є закріпленим на формально-граматичному рівні» (Загнітко, 2014: 285). Подібно до узагальнень дослідника О. Межов підкреслює, що синтаксична компресія репрезентує площини закону мовленнєвої економії, яка пов'язана з лаконічністю, стислістю й засвідчує постійну динаміку в українському синтаксисі (Межов, 2025: 96). Приклади на кшталт «далі лиш глибина височенна – в цямриння» (Крупка, 2024: 94) або «двері навстіж» (Крупка, 2024: 96) демонструють, як за допомогою мінімальних синтаксичних засобів Віктор Крупка досягає максимальної смислової насиченості висловлення: у таких конструкціях тема й рема подані настільки концентровано, що читач одразу отримує основне повідомлення без розгортання зайвих пояснень.

Особливе значення, на думку А. Загнітка, має антиномія означуваного й означального, адже «означуваних завжди більше [...] ніж означальних», що зумовлює два основні шляхи розвитку висловлення: розгортання з деталізацією або, навпаки, згортання через компресію, коли деякі компоненти стають імпліцитними, тобто прихованими у свідомості мовця й адресата (Загнітко, 2014: 285). Наприклад, у висловленні «веснам – наші отченаші, / попіл – зима» (Крупка, 2024: 89) повне розгорнуте речення звучало б як «веснам адресуємо наші отченаші, попіл адресуємо зима», але саме компресія робить його лаконічним, експресивним і водночас достатньо інформативним.

У текстах різних стилів мовлення компресія нерідко реалізується через «еліптичні, неповні, незакінчені (обірвані) речення», які забезпечують експресивність, динамічність і емоційну напруженість (Межов, 2025: 96). Із структурно-семантичного погляду їх об'єднує лаконічність (декілька компонентів-синтаксем), із прагматистичного – експресивність, динамічність, інформаційна навантаженість, емоційна напруженість, образність. Так, в поетичному мовленні і еліптичні, і незакінчені речення можуть бути максимально лаконічними: «хочеш світанок» (Крупка, 2024: 9); «і зір напише...» (Крупка, 2024: 6); експресивними: «минаються слова і чемні гості, / приходять стіни, а за ними – смерки» (Крупка, 2024: 46); «тому й немає яси, / що в крик...» (Крупка, 2024: 48); динамічними: «тиша залишилася на згадку. / з подивом жоржини / промайне. / з відчаю стече у помежів'я» (Крупка, 2024: 52); «не зазирає? / зазирни...» (Крупка, 2024: 9); інформаційно навантаженими: «тобі присниться дім і далечинь – / і стану ближчим до крихких прозрінь, / бо тут, жаго, твоя / пребіла тінь» (Крупка, 2024: 26); «жінко, / ще до молитви, в молитві чи після...» (Крупка, 2024: 19); емоційно напруженими: «оці мальви – під ніж. / будуть скрапувати вже сьогодні» (Крупка, 2024: 53); «ніхто мене... ніхто не розуміє» (Крупка, 2024: 6); образними: «трава завше уміла слухати, / вода – чути, / навіть зими, які зазвичай мовчали / перед тим, / як починали говорити весни» (Крупка, 2024: 93); «змовляться сліди з чужими тінями, / прийде світ не у прозорі сні / з подихом-чуттям, що через край...» (Крупка, 2024: 5).

Як наголошують Є. Моштаг і А. Крохмаль, досліджуючи синтаксичні особливості тревелогів: «синтаксична компресія [...] дає змогу передати окремі розрізнені спостереження, миттєві враження» (Моштаг, Крохмаль, 2018: 293), що дозволяє автору зосередитися на яскравих деталях та емоціях, підвищуючи експресивність тексту. Аналогічні фіксовані яскраві образи за допомогою засобів синтаксичної компресії створює Віктор Крупка у своїх віршах: «на межі то Каїн, а то Авець, / то залишений птахам сухар» (Крупка, 2024: 97); «повз тебе собори, / а може, й крізь тебе уже, / дороги предовгі і справджені» (Крупка, 2024: 63); «тільки у записнику ні малюнка, ні слова, / жодного розмислу – все уже й так зрозуміло» (Крупка, 2024: 24).

А. Загнітко диференціює чотири основні напрями реалізації компресії в межах простого речення (Загнітко, 2014: 285–286): 1) явища суто мовленнєвого характеру, коли скорочуються серединні компоненти конструкції, як у «ні ранку вже мені, ні вечорів» (Крупка, 2024: 6); «одзвуччя навутилки по мені / і по тобі, неупізнанна мите,» (Крупка, 2024: 7); «тільки пам'ять за сонцем услід...» (Крупка, 2024: 31); 2) мовленнєво-узусні неповні речення, що стають типовими в публіцистичних і розмовних стилях, як у прикладі «назустріч літу, знов назустріч літу» (Крупка, 2024: 82); «осінь у руку» (Крупка, 2024: 58); «оці мальви – під ніж» (Крупка, 2024: 53); 3) вторинну предикацію, де поєднуються кілька предикативних значень в одному синтаксичному блоці,

як у *«знайде хтось тебе також весняного»* (Крупка, 2024: 5); 4) приховану діалогізацію, коли вислів передбачає відповідь на неозвучене питання чи репліку співрозмовника: *«де та межа? / не знайти ані з сонцем, ні з свічкою, / не роздивитися з досвіду висоти»* (Крупка, 2024: 19); *«ти чому загубилась, прозора, / аж зоряна мріє? / в німоті загубилась, / на смертнім, як подив, льоту»* (Крупка, 2024: 53); *«вечір загуснув / до ночі. / мов спомин, заляк, / так і не втямивши: / хто вона? / звідки? навіщо?»* (Крупка, 2024: 80). Ця класифікація синтаксичної компресії в межах простого речення яскраво ілюструє багатство способів стислого й водночас виразного викладу думки, що формують сучасне українське мовлення.

Важливим засобом експресивізації сучасних текстів є використання еліпсованих конструкцій, про що наголошує Ю. Мала: *«вживання еліпсованих структур [...] сприяє динаміці викладу, акцентуації та виділенню певних обставинних компонентів»* (Мала, 2015: 102). У поезії Віктора Крупки еліпсовані конструкції активно використовуються для досягнення цієї експресивності, зокрема у випадках зосередження уваги реципієнта на обставинах місця та способу дії. Приклади еліпсованих конструкцій з упущеним присудком при обставинах місця надають тексту лаконічності та смислової насиченості. Такі фрази, як *«далеко до згадок і невиліковних прощень»* (Крупка, 2024: 63); *«далеко до місць, / де загойш тавровані рани»* (Крупка, 2024: 63); *«квітка десь глибоко»* (Крупка, 2024: 41); *«а до ймення – ген-ген»* (Крупка, 2024: 19) створюють відчуття недовомовленості, простору для інтерпретації та підкреслюють віддаленість або прихованість чогось важливого. Еліпсис тут слугує не просто скороченню, а й посиленню емоційного впливу, змушуючи читача самостійно добувати відсутні частини речення. Особливо виразним є приклад *«сонця тобі – на плечі, / витівок – у кишені – / вигулькнула утеча, / досі ніким не вчена, / просто надміру дитинна, / ходжена під небесами, / чухається стеблиною...»* (Крупка, 2024: 8), де численні еліпсовані частини роблять виклад динамічним і образним, передаючи легкість та безпосередність «утечі». У випадку обставини способу дії, як у рядку *«ген рахманні далі – / пишеницями-правдами у тишу»* (Крупка, 2024: 84), еліпсис також сприяє створенню унікального поетичного образу, де пропущені присудки надають фразі особливої ритміки та глибини, пов'язуючи абстрактне поняття *«далей»* з конкретними образами *«пишениць-правд»* та *«тиші»*. Використання еліпсованих конструкцій у поезії автора є свідомим художнім прийомом, який робить його тексти більш експресивними, динамічними та відкритими для читачької співтворчості.

В аналізованій поезії натрапляємо також на випадки вживання еліптичних речень зі складеним іменним присудком з упущеним компонентом – дієсловом-зв'язкою, що виконує граматичну функцію й легко відтворюється при прочитанні інших компонентів речення. У реченнях такого типу іменна частина присудка, яка зазвичай несе змістове навантаження цілого висловлення, особливо логічно наголошується, таким чином підвищуючи рівень образності та емоційності віршованих рядків: *«цей спогад, наче сніг, мені за комір»* (Крупка, 2024: 51); *«кроки давно на ходулях, / а сні без польотів»* (Крупка, 2024: 41); *«хмільна і солодка, пекуча і гостра, як ніж, / терпка й невігойна, і ниткою білою вишита»* (Крупка, 2024: 95).

Є. Моштаг і А. Крохмаль додають: *«номінативні частини неповних речень дозволяють створити «стоп-кадри», фіксує важливі для автора картини-спогади»* (Моштаг і Крохмаль, 2018: 293), що робить текст більш кінематографічним і виразним для читача. Ці спостереження знаходять яскраве підтвердження й у творчості Віктора Крупки, де еліпсовані конструкції майстерно використовуються для створення таких «стоп-кадрів» та надання тексту кінематографічної виразності, про що свідчать такі приклади: *«а перший сніг із тиші – та й у тишу»* (Крупка, 2024: 92); *«нівроку сонцю і мені незгірше – / крізь нас дерева, вірші, далечінь»* (Крупка, 2024: 6); *«це небо вже у тебе на долонях»* (Крупка, 2024: 11); *«тільки примари-сні, тільки усмішки-вітри»* (Крупка, 2024: 14); *«цвіт яблуні на долоню...»* (Крупка, 2024: 78).

Еліпсис дозволяє уникнути повторів, підвищує темп повідомлення та створює відчуття живого мовлення. У художніх текстах він допомагає передати енергію, динамічність і швидкість розвитку думки, що відповідає потребі оперативного й чіткого інформування.

Як слушно зазначає Ю. Мала, *«неповні речення являють собою смні, стилістично марковані, здебільшого розмовні утворення»*, а їх використання *«надає динаміки, енергії, швидкості в процесі інформування адресата ...»* (Мала, 2015: 102). Це пояснює їхню популярність у сучасному дискурсі, зокрема поетичному: неповні конструкції дозволяють передати ключову інформацію з мінімальними витратами мовних засобів, залишаючи простір для домислу та активної співучасті читача в процесі інтерпретації, наприклад: *«ще не ріка й не пісок, / але знаєш їх плін, / знаєш учора – / сьогодні ж бо ти аритмія»* (Крупка, 2024: 40); *«кроки давно на ходулях, / а сні без польотів»* (Крупка, 2024: 41); *«очі нарозхрист»* (Крупка, 2024: 41).

Водночас кожна із синтаксично компресованих конструкцій формально, семантично, стилістично, комунікативно й пунктуаційно специфічна. О. Межов слушно узагальнює: *«Якщо неповним та еліптичним реченням властива інтонаційна й змістова завершеність («тобі до початків стільки, / скільки і до повернень, / в долонях весняних / для мрій вигріватимеш зерна» (Крупка, 2024: 69)), то обірваним, навпаки, її відсутність, що марковано характерним розділовим знаком – три крапки («у вікна стукали...» (Крупка, 2024: 17); «і голосу не чую...» (Крупка, 2024: 20))»*. (Межов, 2025: 96)

Аналізуючи медіазаголовки, О. Межов підсумовує: *«простежуємо переважно постпозиційне умовчання, за якого журналісти ставлять три крапки наприкінці висловлення, рідше – інтерпозиційне, тобто перерваність фрази (на письмі три крапки) всередині, та відсутність препозиційного»* (Межов, 2025: 96) Аналогічні узагальнення можемо зробити на основі спостережень за місцем умовчання у поетичному мовленні Віктора Крупки: *«і зір напише...»* (Крупка, 2024: 6); *«жінко, / це до молитви, в молитві чи після...»* (Крупка, 2024: 19); *«у вікна стукали...»* (Крупка, 2024: 17).

О. Межов конкретизує, що «пунктуаційним маркером еліпсису є зазвичай тире, яке сприяє експресивізації ...» (Межов, 2025: 96). Це твердження вдало ілюструє поетичне мовлення. Так, за нашими спостереженнями, приблизно 35% аналізованих синтаксичних конструкцій, у яких наявна компресія, на місці пропущених членів речення містять тире: «цей світ суцільний. / тобі спросоння – його позір» (Крупка, 2024: 1641); «у цього світу – волошкове небо» (Крупка, 2024: 18); «у кожній зморшці – сонце – / музика-пір'їна» (Крупка, 2024: 21).

Тож завдяки пунктуаційному оформленню читач здатен спершу візуально ідентифікувати вид синтаксичної компресії, а потім виявити змістовий та комунікативно-прагматичний потенціал мовної конструкції.

Якщо у власне-неповних реченнях пропущені компоненти можна відновити контекстуально чи ситуативно, в еліптичних – безпосередньо з їхньої семантико-граматичної структури, то в незакінчених реченнях зміст обірваної, недоговореної частини реципієнт не здатен точно відтворити, а лише уявити й доміслити. Це, як зауважує О. Межов, змушує його прочитати текст, який і розкриє необхідну інформацію, невербалізовані, завуальовані графічно (трьома крапками) авторські думки, емоції, настрої (Межов, 202: 96-97).

Незакінчені висловлення в поезії Віктора Крупки побудовані за структурно-семантичними моделями різних типів речень: простих: «зникаю і незнаю. / це й квіти між...» (Крупка, 2024: 134); «міста не знаю, не хочу...» (Крупка, 2024: 115); «ось-ось воно...» (Крупка, 2024: 82); «і голосу не чую...» (Крупка, 2024: 20); «хочеш світанок. / знаєш, я хочу теж...» (Крупка, 2024: 9); «вікно, як дотик...» (Крупка, 2024: 16); «і зір напише...» (Крупка, 2024: 6); «покрайний, покрайний...» (Крупка, 2024: 112); складнопідрядних речень з обірваними підрядними частинами: «і відпущений, як пес на прив'язі, / хоч і рвався...» (Крупка, 2024: 106); «тому й немає яси, / що в крик...» (Крупка, 2024: 48); «і сутінь – сутінню, / мов неперервна, / допоки може...» (Крупка, 2024: 16); «змовляться сліди з чужими тінями, / прийде світ не у прозорі сні / з подихом-чуттям, що через край...» (Крупка, 2024: 45); питальних і спонукальних: «не зазирає? / зазирни...» (Крупка, 2024: 9). В аналізованій поетичній збірці натрапляємо також на незавершені головні частини складнопідрядних речень з пропущеними з'ясувальними частинами, які автор умовно пропонує доміслити читачеві самостійно: «слова ж не знали ще...» (Крупка, 2024: 106); «навіть не знавши...» (Крупка, 2024: 24).

В еліптичних синтаксичних структурах з поезії Віктора Крупки здебільшого еліміновано дієслівні предикати, відновлення яких уможливлюють субстанційні або адвербіальні синтаксеми: суб'єктні та локативні (місця): «за комір – цвіту. / ой, за комір – цвіту» (Крупка, 2024: 36); «а на споді – ніч зірка» (Крупка, 2024: 42); «не із долонь цей світ» (Крупка, 2024: 55); «бо тільки свічка на вікні – / в окресць віри» (Крупка, 2024: 61); «позаду слід, попереду нема» (Крупка, 2024: 65); локативи напрямку руху: «рука навздогад у цю символіку тіней, / замовлену чемними блазнями заздалегідь» (Крупка, 2024: 10); «до сонця кілька подихів і храмів, / а ти, як завше, до свого повернеш» (Крупка, 2024: 46); «йому – що вже й крізь стіни і оці слова – / бува, до схлипів і нерозуміння...» (Крупка, 2024: 50); «поруч і навіть крізь нас тіні і свідки – / вклякло-статичні і безупинно-плинні» (Крупка, 2024: 54); «тиша цвіркунів – / усім тишам / тиша – / у глибинь серпневу / із похилих снів» (Крупка, 2024: 81); способу дії: «вже на видих розмова» (Крупка, 2024: 29); «полотно цього літа / у тінях зжужжаних картин» (Крупка, 2024: 31); «я пальчиком у твоїм сонці» (Крупка, 2024: 78); «я вірою в небі твоєму» (Крупка, 2024: 78); «начебто з тишею... начето в тиші... чи й так» (Крупка, 2024: 79); «знову ні з місця, а він всі попелища лишав» (Крупка, 2024: 62); «тільки спрага днів і норів цвіту / з тиші справжньої / і віри чоловіка» (Крупка, 2024: 66); «а ти мені дзигар без спомину і часу» (Крупка, 2024: 75); «від пругу у травня дорога» (Крупка, 2024: 78); мети-призначення: «оці мальви – під ніж» (Крупка, 2024: 53).

Експресивізації художнього мовлення сприяє нанизування еліптичних конструкцій: «слова – трохи тиша, а спротиви аж на стіні» (Крупка, 2024: 63); «люблю сидати на поріг, люблю... / дитинного ще стільки, що аж лячно» (Крупка, 2024: 15); «розмовляти з деревами, / бо з перелітними птахами не вмію, / навсібіч від весни, / коли стільки незрушних думок, / коли тіні тривкі, аж завмерлі, / залишені тіні / натценебо, що плинно тримає» (Крупка, 2024: 29).

Висновки. Таким чином, синтаксична компресія, зокрема використання неповних або еліпсованих конструкцій та незавершених речень, є ефективними засобами формування сучасного експресивного мовлення. Вони дозволяють не лише економити мовні засоби, а й значно підвищувати емоційне напруження висловлення, роблячи його динамічним, концентрованим і максимально впливовим для адресата.

Комплексний аналіз особливостей реалізації синтаксичної компресії в поетичному мовленні Віктора Крупки виявив її значний функціональний та стилістичний потенціал. Дослідження теоретичних засад синтаксичної компресії та її реалізації в поетичній збірці «Вісь» дало змогу охарактеризувати різні типи синтаксично компресованих конструкцій, виявити та класифікувати понад 150 прикладів. Аналіз показав, що еліпсовані, неповні та незакінчені речення відіграють ключову роль у формуванні експресивних, образних та динамічних смислів, створенні «стоп-кадрів», посиленні емоційного впливу та передачі обставинних значень.

Результати дослідження розкривають функціональний та стилістичний потенціал синтаксичної компресії як важливого художнього засобу в сучасній українській поезії, підтверджуючи, що вона є свідомим художнім прийомом, який робить тексти більш експресивними, динамічними та відкритими для читачької співтворчості.

Список використаних джерел:

1. Загнітко А. П. Теорія граматики і тексту : монографія. Донецьк : ДонНУ, 2014. 480 с.
2. Кондратенко Н. В. Синтаксис українського модерністського і постмодерністського художнього дискурсу : моногр. / Н. В. Кондратенко. Київ : Вид. дім Д. Бурого, 2012. 328 с.
3. Крупка В. Вісь : поезії. Київ : Видавництво Ліра-К, 2024. 140 с.
4. Мала Ю. Синтаксичні засоби вираження експресивності в текстах ЗМІ. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету*. 2015. Вип. 21-22. С. 99–104.
5. Межов О. Синтаксична компресія як ознака сучасного медіазаголовку. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Мова, суспільство, культура та технології: тенденції розвитку в Україні та світі»*. Луцьк, 2025. С. 96–98.
6. Моштаг Є., Крохмаль А. Синтаксична надмірність і синтаксична компресія як засоби експресивного синтаксису в сучасних українських тревелогах. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Філологія*. 2018. Вип. 19. С. 290–294.

References:

1. Zagnitko, A. P. (2014). *Teoriia hramatyky i tekstu* [Theory of Grammar and Text]. Donetsk: DonNU. [in Ukrainian].
2. Kondratenko, N. V. (2012). *Syntaksys ukrainskoho modernistskoho i postmodernistskoho khudozhnogo dyskursu* [Syntax of Ukrainian Modernist and Postmodernist Literary Discourse]. Kyiv: Vydavnychiy dim D. Buraho. [in Ukrainian].
3. Krupka, V. (2024). *Vis: Poezii* [Axis: Poetry]. Kyiv: Vydavnytstvo Lira-K. [in Ukrainian].
4. Mala, Yu. (2015). Syntaksychni zasoby vyrazhennia ekspresyvnosti v tekstakh ZMI [Syntactic Means of Expressivity in Mass Media Texts]. *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu* [Scientific Notes of Vinnytsia State Pedagogical University], (21-22), 99–104. [in Ukrainian].
5. Mezhev, O. (2025). Syntaksychna kompresiiia yak oznaka suchasnoho mediazholovku [Syntactic Compression as a Feature of Modern Media Headlines]. In *Materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Mova, suspilstvo, kultura ta tekhnolohii: tendentsii rozvytku v Ukraini ta sviti»* [Proceedings of the International Scientific-Practical Conference "Language, Society, Culture and Technologies: Trends of Development in Ukraine and the World"] (pp. 96–98). Lutsk. [in Ukrainian].
6. Moshtag, Ye., & Krokhmal, A. (2018). Syntaksychna nadmirnist i syntaksychna kompresiiia yak zasoby ekspresyvnogo syntaksysu v suchasnykh ukrainskykh trevelohakh [Syntactic Redundancy and Syntactic Compression as Means of Expressive Syntax in Contemporary Ukrainian Travelogues]. *Visnyk Mariupolskoho derzhavnoho universytetu. Serii: Filolohiia* [Bulletin of Mariupol State University. Series: Philology], (19), 290–294. [in Ukrainian].

SPIS TREŚCI

CONTENTS

EDUCATION/PEDAGOGY

Olena Kovalenko

ORCID ID: 0000-0002-5957-7256

KOMPETENCJE PRAWNE DYREKTORA PLACÓWKI WYCHOWANIA
PRZEDSZKOLNEGO JAKO KATEGORIA PEDAGOGICZNA.....3

LEGAL COMPETENCE OF THE DIRECTOR OF A PRESCHOOL
EDUCATIONAL INSTITUTION AS A PEDAGOGICAL CATEGORY.....3

Diana Romaniuk

ORCID ID: 0000-0002-8168-8729

BADANIA NAUKOWE STUDENTÓW KIERUNKU „FILOLOGIA”
W PERSPEKTYWIE ICH PRZYGOTOWANIA DO WOLONTARIATU.....10

SCIENTIFIC RESEARCH OF STUDENTS SPECIALIZING IN «PHILOLOGY»
IN THE PERSPECTIVE OF THEIR PREPARATION FOR VOLUNTEERING.....10

Olena Stepanenko

ORCID ID: 0000-0003-0887-5808

EWOLUCJA METODYKI NAUCZANIA LITERATURY OBCEJ NA UKRAINIE:
OD POCZĄTKÓW DO WSPÓŁCZESNYCH TRENDÓW.....16

THE EVOLUTION OF FOREIGN LITERATURE TEACHING METHODOLOGY
IN UKRAINE: FROM ORIGINS TO MODERN TRENDS.....16

CULTURE AND ART

Petro Krul

ORCID ID: 0000-0003-3228-8232

STYL NARODOWY UKRAIŃSKIEJ MUZYKI INSTRUMENTALNEJ I CECHOWEJ:
POCZĄTKI HISTORYCZNE.....21

NATIONAL STYLE OF UKRAINIAN INSTRUMENTAL AND GUILD MUSIC:
HISTORICAL ORIGINS.....21

Oksana Semenets

ORCID ID: 0000-0003-0730-304X

CECHY TWÓRCZOŚCI WOKALNEJ STEFANII IWANOWNY
TURKEWICZ-LISOWSKIEJ-ŁUKIANOWICZ.....26

FEATURES OF THE VOCAL CREATIVITY OF STEPHANIA IVANIVNA
TURKEVICH-LISOVSKAYA-LUKIYANOVYCH.....26

Yan Le

ORCID ID: 0009-0001-5672-1224

ZJAWISKA SYNKRETYCZNE WE WSPÓŁCZESNEJ CHIŃSKIEJ SZTUCE
WIOLONCZELOWEJ: DO PROBLEMU INTERAKCJI MUZYKI, FILOZOFII
I MALARSTWA.....32

SYNCRETIC PHENOMENA IN CONTEMPORARY CHINESE CELLO ART:
ON THE PROBLEM OF THE INTERACTION BETWEEN MUSIC, PHILOSOPHY,
AND PAINTING32

HUMANITIES

Mariia Bobos

ORCID ID: 0009-0007-3395-1231

ASPEKT PŁCI W KONTEKŚCIE BEZPIECZEŃSTWA SPOŁECZNO-EKONOMICZNEGO MATEK SAMOTNIE WYCHOWUJĄCYCH SIĘ W SPOŁECZNOŚCIACH WIEJSKICH: LOKALNE NARZĘDZIA WSPARCIA I ZATRUDNIENIA.....	42
GENDER DIMENSION OF THE SOCIO-ECONOMIC SECURITY OF SINGLE MOTHERS IN RURAL COMMUNITIES: TOOLS OF LOCAL SUPPORT AND EMPLOYMENT.....	42

Andrii Zhuk

ORCID ID: 0000-0001-6799-8977

DIAKONIA KOŚCIOŁA GRECKOKATOLICKIEGO JAKO SŁUŻBA BLIŹNIM W WARUNKACH WOJNY.....	49
DIAKONIA OF THE GREEK CATHOLIC CHURCH AS SERVICE TO ONE'S NEIGHBOR IN TIMES OF WAR.....	49

Roman Zvarych

ORCID ID: 0000-0003-3936-3602

WSCHODNIA MAŁOPOLSKA W OKRESIE ODBUDOWY PAŃSTWA POLSKIEGO (1918–1920).....	53
EASTERN LITTLE POLAND DURING THE RESTORATION OF THE POLISH STATE (1918–1920).....	53

Ivan Ilyin

ORCID ID: 0009-0006-3760-6796

HEROIZACJA ZBRODNIARZY WOJENNYCH: WYMIAR SPOŁECZNO-KULTUROWY I FILOZOFICZNO-ANTROPOLOGICZNY.....	61
HEROIZATION OF WAR CRIMINALS: SOCIO-CULTURAL AND PHILOSOPHICAL-ANTHROPOLOGICAL DIMENSIONS.....	61

Yulia Korotkova

ORCID ID: 0000-0002-6930-9730

Karina Bortun

ORCID ID: 0000-0003-1223-347X

ZWIĘKSZANIE ZAINTERESOWAŃ POZNAWCZYCH PRZYSZŁYCH PRAWNIKÓW POPRCZĘZ WYKORZYSTANIE TECHNOLOGII INTERAKTYWNYCH I ZASOBÓW ELEKTRONICZNYCH.....	69
INCREASING THE COGNITIVE INTEREST OF FUTURE LAWYERS THROUGH THE USE OF INTERACTIVE TECHNOLOGIES AND ELECTRONIC RESOURCES.....	69

Liliia Kostych

ORCID ID: 0000-0001-9619-6359

INTERPRETACJA I RODZAJE KONSTRUKCJI ZAIMKOWYCH.....	80
INTERPRETATION AND TYPES OF PRONOUN CONSTRUCTIONS.....	80

Iryna Ovchar

ORCID ID: 0009-0008-8310-170X

Yuliia Ovchar

ORCID ID: 0009-0003-9412-699X

WZMOCNIENIE PODMIOTOWOŚCI UKRAINY POPRCZĘZ NEGOCJACJE STANOWISK W SPRAWIE PRZYSTĄPIENIA DO UE I ZAPRZESTANIA DZIAŁAŃ WOJENNYCH.....	85
STRENGTHENING UKRAINE'S SUBJECTIVITY THROUGH NEGOTIATING POSITIONS ON EU ACCESSION AND CESSATION OF HOSTILITIES.....	85

Olena Pokhyliuk

ORCID ID: 0000-0003-2786-4055

Olha Kasiianenko

ORCID ID: 0009-0005-9077-6850

KOMPRESJA SKŁADNIOWA W MOWIE POETYCKIEJ WIKTORA KRUPKI.....	92
SYNTACTIC COMPRESSION IN WIKTOR KRUPKA'S POETIC SPEECH.....	92

Anastasiia Prystash

ORCID ID: 0000-0001-6146-4181

TWÓRCA ORIENTALNEJ IDEOLOGII KONTYNENTU, A NIE WYSPY: DZIEŁO ANTARY IBN SZADDADA W RECEPCJI AGATHANGELA KRYMSKIEGO.....	98
THE BUILDER OF A CONTINENTAL, NOT INSULAR, ORIENTAL IDEOLOGY: THE WORKS OF ANTARAH IBN SHADDAD IN THE RECEPTION OF AGATANGEL KRYMSKYI.....	98

Yaroslav Trykashnyi

ORCID ID: 0000-0001-7784-877X

DOKUMENTY Z KOŃCA XVIII – PIERWSZEJ POŁOWY XIX WIEKU Z ARCHIWUM S.G. BARANA-BUTOWICZA (1877–1944).....	104
DOCUMENTS OF THE LATE XVIII TH – FIRST HALF OF THE XIX TH CENTURIES FROM THE ARCHIVE OF S.G. BARAN-BUTOVYCH (1877-1944).....	104

SOCIAL AND BEHAVIORAL SCIENCES**Mariia Hrechanyk**

ORCID ID: 0000-0003-1650-3692

PRZYWIĄZANIE JAKO INTERSUBIEKTYWNA PODSTAWA PSYCHOTERAPII INDYWIDUALNEJ.....	109
ATTACHMENT AS AN INTERSUBJECTIVE BASIS OF INDIVIDUAL PSYCHOTHERAPY.....	109

JOURNALISM**Ellina Tsykhovska**

ORCID ID: 0000-0002-2524-9991

AGENDA UNIAŃ W KSZTAŁTOWANIU WIZERUNKU DRONÓW „BAYRAKTAR”: ANALIZA ILOŚCIOWA I JAKOŚCIOWA NAGŁÓWKÓW.....	116
UNIAN'S AGENDA SETTING IN SHAPING THE IMAGE OF BAYRAKTAR DRONES: QUANTITATIVE AND QUALITATIVE ANALYSIS OF HEADLINES.....	116

LAW**Maryna Burdonosova**

ORCID ID: 0000-0003-1050-6892

KATEGORIA WOLNOŚCI W FILOZOFII, JURYSPRUDENCJI I SOCJOLOGII.....	126
THE CATEGORY OF FREEDOM IN PHILOSOPHY, JURISPRUDENCE AND SOCIOLOGY.....	126

Bohdan Kalynovskyi

ORCID ID: 0000-0001-9654-0201

Hanna Romaniuk

ORCID ID: 0009-0008-2722-5679

WZMOCNIENIE NIEZALEŻNOŚCI INSTYTUCJONALNEJ NARODOWEGO BANKU UKRAINY W PROCESIE INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ.....	132
CONSOLIDATION OF THE INSTITUTIONAL INDEPENDENCE OF THE NATIONAL BANK OF UKRAINE IN THE PROCESS OF EUROPEAN INTEGRATION.....	132

Liliia Nevara

ORCID ID: 0000-0003-1775-8806

Yelyzaveta Holovko

ORCID ID: 0009-0000-1008-0567

MIĘDZYNARODOWA ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA ZA BEZCZYNNOŚĆ
KLIMATYCZNĄ PRZEZ PRYZMAT ZOBOWIĄZAŃ ERGA OMNES.....140

INTERNATIONAL LEGAL RESPONSIBILITY FOR CLIMATE INACTION THROUGH
THE PRISM OF ERGA OMNES OBLIGATIONS.....140

Serhii Fesenko

ORCID ID: 0009-0005-4221-4239

DOŚWIADCZENIA NIEMIEC, POLSKI I FRANCJI W KONTEKŚCIE MODERNIZACJI
REGULACJI ADMINISTRACYJNO-PRAWNYCH KONTROLI WYMIARÓW
I CIĘŻARU NA UKRAINIE.....149

EXPERIENCE OF GERMANY, POLAND AND FRANCE IN THE CONTEXT
OF MODERNIZATION OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION
OF DIMENSIONAL AND WEIGHT CONTROL IN UKRAINE.....149